

גמ' סנהדרין (יב.) - שנה מעוברת

רב דניאל שטיין

א. תוס' הרא"ש סנהדרין (יב.) ד"ה אין - משום דבעינן שיהא תשרי שביעי כדכתיב בחדש השביעי באחד לחדש, וטבת נמי בעינן שיהא עשירי כדכתיב בחדש העשירי הוא חדש טבת, ושבת נמי לא דכתיב בחדש שנים עשר הוא חדש אדר, אי נמי דומיא דחדש מה חדש מעברין אותו באחד ממנוייו דהיינו יום אף שנה באחד ממנוייו דהיינו חדש, ומה חדש מעברין אותו ביום אחרון אף שנה באחד אחרון, אי נמי משום דבחדש הסמוך לניסן איפשר לעמוד על האביב ופירות האילן.

ב. גמ' ערכין (לא.) - המוכר בית בבתי ערי חומה הרי זה גואל מיד וגואל כל שנים עשר חדש וכו' מתני' דלא כרבי דתניא, רבי אומר ימים אין ימים פחות משנים, ורבנן האי ימים מאי עבדי ליה, מיבעי ליה מיום ליום, ורבי, מיום ליום מנא ליה, נפקא ליה מעד תום שנת ממכרו, ורבנן, ההוא מיבעי ליה שנת ממכרו שלו, ולא שנת של מנין עולם, וימים מיבעי להו למעת לעת, דאי מעד תום שנת ממכרו, הוה אמנא, מיום ליום אין, מעת לעת לא, כתב רחמנא ימים, ורבי, מעת לעת מנא ליה, נפקא ליה מתמימה, ורבנן, ההוא מיבעי ליה לעיבורה, ורבי נמי הא מיבעי ליה לעיבורה, הכי נמי, מיום ליום ומעת לעת מעד תום שנת ממכרו נפקא.

ג. גמ' ערכין (יח:) - ת"ר שנה האמורה בקדשים, שנה האמורה בבתי ערי חומה, שתי שנים שבשדה אחוזה, ושש שנים שבעבד עברי, וכן שבבן ושבת כולן מעת לעת. שנה האמורה בקדשים, מגלן, אמר רב אחא בר יעקב, אמר קרא כבש בן שנתו, שנתו שלו ולא של מנין עולם, שנה האמורה בבתי ערי חומה, דכתיב עד תום שנת ממכרו, ממכרו שלו ולא שנה למנין עולם, שתי שנים שבשדה אחוזה, דכתיב במספר שני תבואות ימכר לך, פעמים שאדם אוכל שלש תבואות בשתי שנים, שש שבעבד עברי, דכתיב שש שנים יעבוד ובשביעית, זימנין דבשביעית נמי יעבוד, ושבן ושבת כולן מעת לעת.

ד. ירושלמי כתובות (פ"א ה"ב) - בת שלש שנים ויום אחד ונמלכין ב"ד לעוברו הבתולין חוזרין ואם לאו אין הבתולין חוזרין.

ה. גמ' ברכות (נח:) - אמר רב אין המת משתכח מן הלב אלא לאחר שנים עשר חדש.

ו. תוס' ערכין (לא.) ד"ה מיום - במס' נדה (מז:): פירש ה"ר ר' אלחנן דדוקא בבתי ערי חומה בעינן מעת לעת לשעות אבל אינך דהתם דמצוי למימר דאזלינן בהן בתר שנים שלהם ולא בתר שנות עולם בכולהו לא בעינן מעת לעת לשעות דבבתי ערי חומה דוקא הוא דגלי ליה קרא אבל דאינך לא והתוס' כתבו כאן הוא הדין בכולהו בעינן מעת לעת לשעות דילפינן שנה שנה מבתי ערי חומה.

ז. שטמ"ק ערכין (לא: אות ח') - משמע הכא דבכל דוכתא לא בעינן שנים שלמות מיום אל יום אלא היכא דגמרינן שנה מבתי ערי חומה, ותימה להר"ר אלחנן מנ"ל די"ג ויום אחד בעינן שלימות מיום אל יום, ותל' דשמא הוא הלכה למשה מסיני אי נמי מבן עשרים של יוצא צבא שהוא זמן לעונש של מעלה כתיב שנה שנה וגמרינן שנה שנה מבתי ערי חומה וכי היכי דלעונשין של מעלה בעינן שיהו שלמות מיום אל יום ה"ה בעונשין של מטה. הרא"ש.

ח. גמ' מגילה (ה.) - מנין שאין מחשבין שעות לחדשים שנאמר בעד חדש ימים ימים אתה מחשב לחדשים, ואי אתה מחשב שעות לחדשים.

ט. גמ' נדרים (סג.) - קונם יין שאיני טועם לשנה, נתעברה השנה אסור בה ובעיבורה, עד ראש אדר עד ראש אדר הראשון, עד סוף אדר עד סוף אדר הראשון וכו', אלמא סתמא דאדר דקאמר ראשון הוא, לימא מתני' רבי יהודה היא, דתניא אדר הראשון כותב אדר הראשון, אדר שני כותב אדר סתם דברי ר"מ, ר' יהודה אומר אדר הראשון כותב סתם, אדר שני כותב תיניין.

י. שו"ע (יו"ד סי' ר"כ סע' ח') - אמר עד ר"ה אדר עד ר"ה אדר ראשון וכו' ולהרמב"ם וכו' אסור עד ראש חדש אדר שני.

יא. שו"ע (או"ח סי' תקס"ח סע' ז') - כשאירע יום שמת אביו או אמו באדר, והשנה מעוברת, יתענה באדר ב'. הגה: ויש אומרים דיתענה בראשון אם לא שמת בשנת העיבור באדר שני דאז נוהגים להתענות בשני וכן המנהג להתענות בראשון, מיהו יש מחמירין להתענות בשניהם.

יב. גמ' מגילה (ו:) - קראו את המגילה באדר הראשון ונתעברה השנה קורין אותה באדר שני. אין בין אדר הראשון לאדר השני אלא קריאת המגילה, ומתנות לאביונים וכו', הא לענין הספד ותענית זה וזה שוין וכו' מסמך גאולה לגאולה עדיף.

יג. רמ"א (סי' נ"ה סע' י') - ומי שנולד באדר ונעשה בר מצוה בשנת העיבור אינו נעשה בר מצוה עד אדר השני.